

Danish University Colleges

Meningsfuld hverdag på et asylcenter

Leleur, Lis; Løkkegaard, Lene; Rasmussen, Anna Ørnemose

Publication date:
2018

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):
Leleur, L., Løkkegaard, L., & Rasmussen, A. Ø. (2018). *Meningsfuld hverdag på et asylcenter*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2. State of the art	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
3. Forskningsspørgsmål	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4. Metode	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.1 Pilotprojektets videnskabsteoretiske platform.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.1.1 Hermeneutikken	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.2 Empirisk grundlag	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.3 At forske i miljøer med mennesker i udsatte positioner.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.4 Interview.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.4.1 Interviewsprogene	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.4.2 Interviewe med tolk.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.5 Feltnoter.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
5. At få adgang til forskningsfeltet	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
6. Teorigrundlag.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
6.1 Anerkendelse i et sociologisk perspektiv	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
6.2 Anerkendelse i et interaktionistisk perspektiv.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
6.3 Subjekt subjekt relation, det intersubjektive perspektiv	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
6.3.1. At blive til i den andens bevidsthed.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
6.4 Resiliensforskning	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7. Analyse og resultater.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.1 kategoriseringer	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.2 Mestring og mening.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.2.1 Mening i sociale kontekster.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.3 Netværksmedarbejdernes forståelse af deres professionelle rolle og relation til asylansøgere.	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.4 Gamle og nye køns-og familieroller/-struktur på Asylcenter	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.4.1 Spirende orientering nye kønsroller og en kulturforandringsproces	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.4.2 Sammenfatning.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.5 Stress og fysiske rammer på Asylcenter.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
8. Svar på forskningsspørgsmål og prøvehandling	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
8.1. Forslag til prøvehandling.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
9. Litteraturliste.....	27

Meningsfuld hverdag

Abstract

Dette projekt har fokus på: *Hvordan oplever og skaber asylansøgere mening i deres hverdagsliv på Asylcenter Vesthimmerland?*

Det skærpede fokus på asylansøgernes perspektiv på meningsfuldhed er afledt af søgningen på litteratur om emnet. Vores søgning i forhold til State of the Art gør det klart, at der ikke findes megen litteratur eller forskning, der redegør for dette perspektiv.

Der findes forskning og litteratur, der har fokus på rammer for det pædagogiske arbejde på asylcenter, det vil sige, lokale pædagogiske tilbud, skole og sociale-/ sportslige aktiviteter for børn og unge der flygter sammen med deres familier samt de psykiske konsekvenser, der menes at knytte sig til dels det at være på flugt og dels det at være i en venteposition på asylcentre (UCC, RUC & Dansk Røde Kors (2017); Vitus, K. & Nielsen, S.S. (2011); Christensen, E. & Andersen, K.V. (2006); Szczepanikova, A. (2013); Robinson, K. (2014); Staunæs, D. (1998).

Set i forhold til at Danmark i lighed med andre vesteuropæiske lande gennem de sidste mange år kontinuerligt har modtaget flygtninge, der søger asyl, bliver det således relevant at undersøge, hvordan asylansøgernes eget perspektiv er på meningsfuldhed i den tidsubestemte periode i eget liv.

1. Introduktion

Projektet *Meningsfuld hverdag* er et pilotprojekt, hvor vi søger at skabe ny viden om voksne asylansøgere hverdagsliv på et asylcenter. Sammen med asylansøgere, netværksmedarbejdere, ledelse og konsulent på Asylcenter Vesthimmerland, afdelingerne i Ranum og Frederikshavn undersøger vi ud fra asylansøgernes egne erfaringer, på hvilke måder, der skabes meningsfuldhed hos asylansøgere i hverdagslivet på et asylcenter. Målet er gennem undersøgelses- og forandringsprocesser at skabe en viden, der på sigt vil kunne bidrage til udviklingen af en asylpædagogik til gavn for de voksne asylansøgere, hvad enten deres fremtid er i Danmark, hjemlandet eller et tredje sted.

Meningsfuld hverdag indgår som en del af et større forsknings- og udviklingsprojekt: *International asyluddannelse - asylpædagogik med mening*. Målet med det overordnede projekt er at beskrive og udvikle en asylpædagogik, der har fokus på pædagogiske metoder, som kan optimere læring, trivsel og meningsfuldhed for asylsøgere i ansøgningsperioden. Perspektivet er at sprede denne viden med henblik på gennem Europæisk samarbejde at tilbyde kurser og kompetencegivende uddannelse målrettet asylområdet.

Projektet *International asyluddannelse - asylpædagogik med mening* gennemføres som et samarbejde mellem Forskning & Udvikling, Pædagoguddannelsen, Act2learn ved University College Nordjylland og Asylcenter Vesthimmerland. Projektet gennemføres inspireret af aktionslæringens metoder (se f.eks. Krogh & Smith, 2014). For at få netværksmedarbejderne, de ansatte ved Asylcenter Vesthimmerlands bud på hvilke områder af asylcentrenes drift og hverdagsliv, der kunne være relevant at undersøge og udvikle systematisk, blev projektet igangsat med afholdelse af to fremtidsværksteder (jf. Jungk & Müllerrt, 1984). Arbejdet i fremtidsværkstederne resulterede i tre temaer, som skulle viderebringes til realitetsfasen:

- Meningsfuldt hverdagsliv
- Læring og trivsel i skolen
- Sundhed og adgang til sundhedstilbud

I dette pilotprojekt *Meningsfuld hverdagsliv* er vi i første omgang interesseret i at undersøge to forskellige foki. Det ene handler om at undersøge, hvordan asylansøgerne *oplever* mening i deres hverdagsliv. Det er således ikke os, der på forhånd udforsker, hvad asylansøgerne *forstår* ved mening, samt hvad der bidrager og hæmmer meningsfuldhed i deres hverdag.

Det andet handler om at undersøge, hvordan asylansøgerne *skaber* mening i deres hverdag. I denne del er det i højere grad de handlinger og strategier, som asylansøgerne anvender med henblik på at skabe mening, der har særligt fokus. For at svare på forskningsspørgsmålet spørger vi også i asylansøgernes omverden, da det dialektiske aspekt naturligt indgår i vores analyse af indsamlet data.

2. State of the art

Den danske litteratur og forskning inden for flygtninge- og asylområdet handler primært om rammer for det pædagogiske arbejde på Asylcenter - lokale pædagogiske tilbud, skole og sociale- og sportslige aktiviteter for børn og unge, der flygter sammen med deres familier samt de psykiske konsekvenser, der menes at knytte sig til dels det at være på flugt og dels det at være i en venteposition på asylcentrene. Viden om traumer og psykiske lidelser hos asylansøgere er selvfølgelig alvorlig og uundværlig viden for alle, der arbejder med målgruppen. Med dette pilotprojekt retter vi dog blikket på asylansøgernes oplevelse af et meningsfuldt hverdagsliv på asylcentrene eller det modsatte.

Asylpædagogikkens principper og retningslinjer for arbejdet med børn på asylcentrene er i fokus i *Rapport Asylpædagogik i Røde Kors* (RUC, UCC og Røde Kors, 2017). Rapporten forholder sig ud fra interview med ledere, lærere og pædagoger beskrivende til, hvad det er for nogle pædagogiske principper, der kan fungere for alle, der arbejder med flygtningebørn. Man inddrager ikke børnene eller deres forældrenes perspektiver herpå. Formålet med projektet er at styrke det professionelle, pædagogiske arbejde og bidrage til, at flygtningebørn og deres forældre kommer godt fra start i et nyt land (ibid.).

Vitus og Nielsen påpeger, at familierne ofte flytter mellem forskellige asylcentre og private boliger i deres asylperiode og såvel voksne som børn, som følge deraf, har svært ved at knytte sig til nogen.

På den baggrund nævner en del asylansøgere, at deres nærmeste relation, udover børn og familie, er en netværksmedarbejder (Vitus K. & Nielsen S.S., 2011: 38-39).

På et asylcenter beskrives forholdet mellem netværksmedarbejdere og asylansøgere således, at alle børn får tildelt en primær og en sekundær kontaktperson, der skal sikre, at barnet får den hjælp, det har brug for. Der er fokus på det praktiske og konkrete. Barnet skal behandles ordentlig, men der lægges vægt på, at personalet ikke personligt skal knytte sig til barnet (Christensen, E., 2006: 26-28)

Retter vi blikket mod udlandet, viser flere undersøgelser, at der er en tydelig asymmetrisk relation mellem asylansøgerne og netværksmedarbejderne. Det være sig i forhold til hvilke handlemuligheder asylansøgerne har, og hvordan de kan deltage og bidrage i opgaver og privilegier osv. i dagligdagen (Szczepanikova, A., 2013: 138-139; Robinson, K. 2014: 1606, 1608, 1614-1615 og Staunæs, D. 1998:37-51). Kilderne beskriver, at mange netværksmedarbejdere oplever en indlejret dobbelthed og/eller dilemma i deres arbejde på asylcentrene i forhold til rollen - hjælp/støtte versus kontrol/overvågning; det sidste får jf. flere fund overtaget i asylcentrene (ibid.).

Alene den begrænsede størrelse på bunken af bøger og artikler indikerer, at der ikke er skrevet meget, der handler specifikt om de mandlige og kvindelige asylansøgers oplevelse af opholdet i asylcentrene og muligheden for at skabe en meningsfuld hverdag med udsigt til enten ophold i Danmark eller til en fremtid som hjemsendte eller visiteret til tredjeland; hvilket understreger nærværende pilotprojekts vigtighed.

3. Forskningsspørgsmål

I pilotprojektet arbejdes der ud fra følgende forskningsspørgsmål:

Hvordan oplever og skaber asylansøgere mening i deres hverdagsliv på Asylcenter Vesthimmerland?

4. Metode

4.1 Pilotprojektets videnskabsteoretiske platform

Med understregningen af fokus på asylansøgernes førstepersonsperspektiv og hverdagsperspektiv undersøger vi ud fra fænomenologien de forskellige sammenhænge mellem asylansøgere og Asylcenter (oplevelse af meningsfuldhed i hverdagslivet). Inden for den fænomenologiske tradition taler man om *epoche* - dvs. at kunne sætte sin egen subjektivitet i form af værdier og interesser i parentes som forsker (Prieur m.fl., 2002: 54).

I og med at det er asylansøgers egne forståelser af mening, der er vores udgangspunkt, tilstræber vi i vores interview at sætte vores egne værdier i parentes, og stiller os åbne overfor vores respondents oplevelser og værdier. Respekten for asylansøgernes oplevelser og betydningsdannelser bliver vigtig og fordrer vores evne til at se deres hverdagsliv på asylcentret, som det er, uanset vores egne ønsker m.m. (ibid.).

Vi forsøger derfor i interviewene med asylansøgerne at komme så tæt som muligt på nøjagtige beskrivelser af, hvad de oplever i hverdagen på asylcenteret; så vores interviewdata så vidt mulig

afspejler asylansøgerens oplevede virkelighed uden for interviewene (Brinkmann, 2013: 58-60). Det vil sige, i asylansøgernes fortællinger søger vi hele tiden at forstå temaer (kategorier) fra hverdagen på asylcenteret ud fra hans eller hendes eget perspektiv. Det nærmer sig en hverdags samtale men har naturligvis som forskningsinterview at søge vores forskningsspørgsmål undersøgt og "besvaret" (Kvale & Brinkmann, 2009: 44).

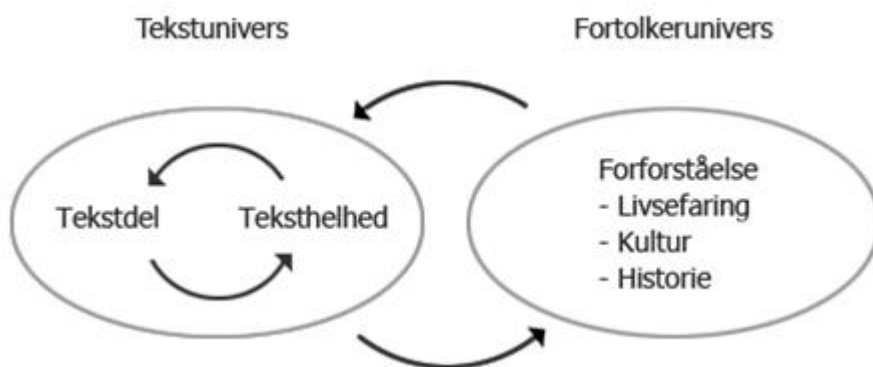
4.1.1 Hermeneutikken

Når vi som forskere efterfølgende skal afdække og forstå asylansøgernes oplevelser og meningsdannelser i projektets analyseafsnit, er hermeneutikken, hvor forståelse eller erkendelse er selve kernen i den hermeneutiske analyse, vores udgangspunkt. Jf. hermeneutikken handler vores *fortolkning* om at finde ud af, hvad respondenterne fortæller og dermed få os (som forskere) til at erkende. Dermed er vi fremme ved *forståelse*, som handler om, at vi benytter vores subjektivt funderede evner til empati, som gør os i stand til at sætte os i respondenternes sted og indleve os i, hvad de tænker og føler omkring deres hverdagsliv på asylcenteret (Ingemann, 2013: 107-114).

Denne forskningsproces (hermeneutiske kompetence) kan illustreres ved hjælp af den hermeneutiske spiral, som består af tre faser, der gensidigt betinger hinanden. Faserne er: *forforståelse*, *forståelse* og *efterforståelse*. Vores forforståelse bygger på vores hidtidige viden om feltet og antagelser af teoretisk art, der ligger bag vores forskningsspørgsmål, der danner baggrund for vores interview.

Forståelsen er erkendelse af sammenhænge, som bliver resultatet af fortolkningen af data, og endelig er efterforståelsen den nye erkendelse, der kan perspektiveres til andre og lignende områder (Thisted, 2011: 62-63).

Modellen viser, hvordan man i fortolkningen pendler mellem fortællingens enkeltdele og helhed, og samtidig pendler man mellem ens eget univers og fortællingens univers.

4.2 Empirisk grundlag

Vi har interviewet seks asylansøgere fra to forskellige asylcentre, ledelsen (den samme for begge centre), kulturmedarbejderen og netværksmedarbejdere fra den ene afdeling. Interviewer vil i det efterfølgende blive betegnet I og interviewpersonen IP:

Køn	Alder	Civilstand	Ophold / arbejde asylcentret	Uddannelsesniveau /stilling
Kvinde	41	Gift, 3 børn	3 år	Ingen
Mand	36	Enlig	2 år	Erhvervsfaglig
Mand	26	Gift, 1 barn	3-4 uger	Erhvervsfaglig
Kvinde	28	Enlig	3 mdr.	Lang videregående
Kvinde	26	Gift, 2 børn	ca. 1½ år	Ingen
Mand		Gift, 2 børn	ca. 3 mdr.	Erhvervsfaglig
Mand			15+	Erhvervsfaglig (netværksmedarbejder)
Kvinder			ca. 3 mdr.	Mellemlang videregående (netværksmedarbejder)
Mand				Lang videregående (ledelse)
Kvinde			2 år	Lang videregående (konsulent)

4.3 At forske i miljøer med mennesker i udsatte positioner

I undersøgelsen taler vi med mennesker, der er flygtet fra andre lande, og som venter på en afklaring på, hvad der skal ske med deres liv for dem selv og deres familie. Denne ventetid er en sårbar situation, hvor de respondenter, vi møder, sandsynligvis er meget påvirkede af deres situation. Dertil er asylansøgerne også i en situation, hvor de er stærkt afhængige af andres vurderinger og derfor sandsynligvis også usikre overfor en interviewsituation. Jacobsen og Kristiansen (2006) beskriver, hvordan det at forske i socialt udsatte områder kan karakteriseres som farligt feltarbejde.

Det farlige ligger bl.a. i, at vi som forskere dels har adgang til en viden, som ikke tidligere har været fremstillet for omverden, og som kan skabe uventede reaktioner. Dels vil vi med vores tilstedeværelse påvirke de mennesker, som vi undersøger. Denne relation, som Jacobsen og Kristiansen kategoriserer som subjekt-psykisk farlighed, kan variere fra vrede til tilslutning, men omhandler de reaktioner, som stiltiende eller åbenlys reaktion på interessen for deres liv (Jacobsen & Kristiansen 2006:55).

Det bør nævnes, at Jacobsen og Kristiansen tematiserer mere bredt ud fra feltarbejde, mens vi primært har benyttet os af interviews. Pointerne er dog stadig relevante og giver anledning til overvejelser, der handler om, hvilken betydning vores fremstillinger af deres hverdagsliv kan få for respondenterne, og hvordan de har gavn af den forskning, der produceres. I selve indsamlingsprocessen er vi opmærksomme på, at vi, fordi vi inviterer til en samtale, også kan opleve forskellige følelsesmæssige reaktioner, der selvfølgelig også skal anerkendes som legitime (ibid.:65).

4.4 Interview

Alle interviewene er semistrukturerede interview, der efter en kort introduktion af interviewer og interviewperson fokuserer på fire overordnede emner omkring asylansøgers hverdagsliv på Asylcenter:

1. åben fortælling om hvem du er, og hvordan din hverdag forløber
2. hverdagen – hvad opleves meningsfuldt og hvilke dele mindre meningsgivende
3. relationer til medarbejderne og til andre beboere
4. dine forestillinger om hvad du ønsker at blive bedre til i asylansøgnings- perioden?

Alle interview er optaget og er efterfølgende blevet transskriberet. Vores analysestrategi er at kode teksterne. Det vil sige, vi satte væsentlige udsagn fra en tekst (interview) ind i et display (skema) knyttet til nøgleord og temaer, der refererer til både indholdet af tekststykket og interviewguidens fire overordnede emner. De skrevne tekster, lydoptagelserne og display udgør tilsammen det materiale, der gøres til genstand for vores meningsanalyse i rapporten (Kvale & Brinkmann, 2009: 226).

4.4.1 Interviewsprogene

Vi gennemførte 2 ud af 6 interview ved hjælp af telefontolkning/tolke, som centrene velvilligt stillede til rådighed, da to asylansøgere ikke umiddelbart mestrede engelsk, som vi valgte som fælles interviewssprog i de øvrige interview. I valg af sprog og tolk forlod vi os på asylcentrenes oplysninger. Vores sprogvælger viste sig at være fint, da de øvrige respondenter talte engelsk på et tilfredsstillende niveau ift. samtalens fokus. De fire interview med netværksmedarbejderne, konsulent og ledelse er på vores modersmål dansk.

4.4.2 Interviewe med tolk

Jævnfør Social- og integrationsministeriets *Tolkeguide. Håndbog om tolkning i den kommunale indsats* (2012) er tolkens vigtigste kompetence, at han/hun behersker sproget og kulturen bag sproget, som er respondentens førstesprog samt er bevidst om tavshedspligt, neutralitet og habilitet. Vi bruger derfor før samtalen, i de interviews hvor vi anvender tolke, god tid på at fortælle tolkene om pilotprojektet og interviewets fokus og emner, samt giver tolken god tid under samtalen til at tolke begge veje. Det skal tilføjes, at respondenterne og tolkene ikke kender hinanden i forvejen. De er alle anonyme.

I ét af interviewene med telefontolk oplever vi på trods af dette en vanskelig og uprofessionel situation med telefontolken. For det første tolker telefontolken både interviewer og respondent i 3. person under hele den tolkede del af interviewet, så respondentens tanker ikke formidles direkte, men

indirekte. For det andet forlader tolken samtalen, før den er slut efter ca. 20 min. Det viser sig heldigvis, at respondenterne taler engelsk på et rimeligt niveau i forhold til at fortsætte interviewet på engelsk.

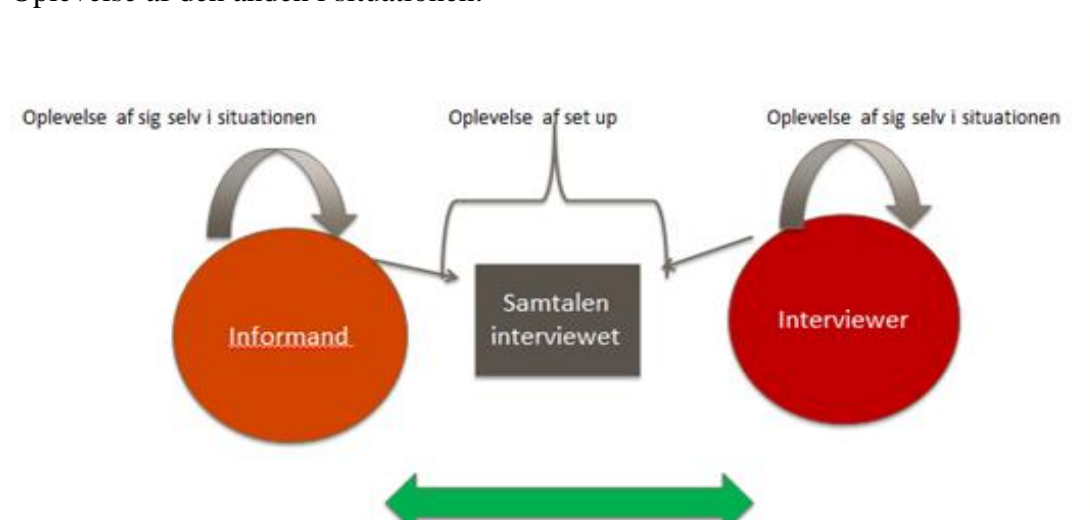
Episoderne får umiddelbart ingen betydning for nærheden i kommunikationen, da interviewer og asylansøgeren dels skaber en god kontakt, inden tolken ringer op, og dels har respondenterne et stort behov for at fortælle om det, hun oplever på asylcentret, hvilket kan være en måde at tackle sin situation på. Ifølge Jacobsen m.fl. kan mødet med forskeren til tider have en terapeutisk funktion for sårbare og udsatte mennesker (Jacobsen m.fl.:240).

4.5 Feltnoter

Det bliver tydeligt under interviewene, at lokaleforhold for nogle interviewpersoner kan betyde noget. Der bliver brugt et lokale, som skal låses op; et lokale som asylansøgerne ikke umiddelbart selv har adgang til. Det er et nøgent lokale bortset fra stole og det bord, hvor asylansøger og interviewer sidder. Det er ikke urealistisk at tænke, at selve set up'et kan give associationer til et forhørslokale. Når der så ydermere bliver stillet spørgsmål, som asylansøgeren ikke kan svare på, så kan det sandsynligvis kun befordre usikkerhed og utilpashed ved situationen.

Uanset hvordan man som interviewer prøver at etablere tryghed, så kan omgivelserne få en afsmittende effekt. Hvis, først den ene part oplever ubehag, vil det virke tilbage på den anden; neurologisk kan det forklares med spejlneuroner. Selv om udgangspunktet er tryghed ved rollen som aktør og interviewer, kan man blive 'smittet' og handle ud fra det således, at et interview enten ikke bliver så nuanceret eller så dybt, som det kunne være blevet af hensyn til oplevelsen af den interviewedes kropslige og verbale udtryk af ubehag ved situationen.

Oplevelse af den anden i situationen:

Ved fremtidige projekter bør det således med overvejes, hvor interview finder sted.

5. At få adgang til forskningsfeltet

Adgangen til feltet, det vil sige forskellige asylcentre, er som tidligere omtalt aftalt på forhånd, vi kunne således træffe mere konkrete aftaler om udvælgelse af respondenter med de pågældende steder. Vi har haft en åben adgang til centrene; men vi skulde udarbejde de konkrete aftaler om eksempelvis kriterier for hvilke interviewpersoner, vi gerne ville tale med, via asylcentrenes gatekeepers, der ifølge Kristiansen og Krogstrup er dem i en organisation, der har formel eller uformel autoritet til eksempelvis at give tilladelse til, hvem der får lov til at tale med hvem.

Kristiansen og Krogstrup fremhæver endvidere, at de fleste gatekeepere interesserer sig for, hvilke indtryk af en organisation forskerne vil tegne. I forlængelse heraf vil de bevidst eller ubevidst gerne, at de selv og deres kollegaer fremstilles positivt (Kristiansen & Krogstrup 1999:138-140). Selvom vores samarbejde har været defineret af en overordnet ramme, har vi en række overvejelser omkring disse processer.

De erfaringer, som vi særligt har hæftet os ved, er, at vi undervejs i de første interviews opdager, at to respondenter begge varetager særlige funktioner og uddelegerede opgaver for asylcenteret, og at deres hverdag derfor afviger fra de øvrige asylansøgers hverdag. Vores bekymring i denne henseende er, at respondenterne qua deres særlige beføjelser har særlige erfaringer og mulighed for at tilskrive hverdagen mening, og at dette vil sætte asylcentrene i et særligt lys.

På baggrund af disse erfaringer vælger vi at kontakte asylcenteret igen og aftaler nye interviews med to respondenter, der ikke er kendetegnet ved at have særlige beføjelser. Vi forsøger ligeledes at foretage et geninterview med den asylansøger, der tydeligt har vist ubehag ved situationen; dette lykkedes imidlertid ikke, da asylansøgeren er flyttet til andet asylcenter på Sjælland.

6. Teorigrundlag

I afsnittet beskrives vores primære teorigrundlag - to forskellige tilgange til anerkendelse, der supplerer hinanden en sociologisk tilgang og anerkendelse i et interaktionistisk perspektiv.

6.1 Anerkendelse i et sociologisk perspektiv

Axel Honneth mener, at alle former for social interaktion rummer gensidige moralske krav, og at sociale forhold er anerkendelsesforhold (her fra Nørregård 2005). Vores interviews såvel som asylmedarbejdernes relation og interaktion med asylansøgerne kan forstås i dette perspektiv.

Honneth opererer med tre anerkendelsesformer, for at man kan blive et individuelt individ. Han gør opmærksom på, at alle tre anerkendelsesformer er en forudsætning for dette. Uanset hvad man har med sig som asylansøger, er det vigtigt, at selvrespekten bliver opretholdt. En forudsætning for dette er, at man bliver mødt med anerkendelse. Derfor bliver det vigtigt at se nærmere på, hvad anerkendelsesformerne og deres modsætning består af.

Honneth inddeler anerkendelsesbegrebet i tre sfærer:

- Privatsfæren - relateret til privatsfæren og dermed kærlighedssfæren.

- Den retslige sfære - relateret til universelle rettigheder.
- Den solidariske sfære - dækker kulturelle, politiske og og arbejdsmæssige fællesskaber.

Honneth ser alle tre anerkendelsesformer som gensidige afhængige og nødvendige for et fuldt integreret samfund. Anerkendelsesformerne har deres modpoler i krænkelserformer. Krænkelser i den private sfære kan være tortur, voldtægt, fysisk misbrug, alle disse former resulterer i manglende fysisk integritet. Ydmygelser og krænkelser som fornærmelse hvor selvet bliver ringeagtet resulterer i, hvad Honneth kalder psykisk død, hvor man mister både sig selv og tilliden til omverdenen og reagerer med social skam. (Nørgaard 2005).

I den retslige sfære er krænkelserformen, at man udelukkes fra bestemte rettigheder og hermed siges indirekte, at man ikke regner personen eller gruppens moralske troværdighed eller evne. Hvad man kan tro er en universel rettighed, gælder ikke for én selv. Dette resulterer i social død og tab af selvagtelse. *Mange af vore integrations- og inklusionsproblemer kan ses i lyset af denne krænkelserform.* (ibid.:65). Krænkelserne i den solidariske sfære handler om social status i form af evaluativ degradering af ens selvvirkeliggørelse, som skulle være optimal inden for denne sfære. Konsekvensen er tab af selv værdsættelse.

6.2 Anerkendelse i et interaktionistisk perspektiv

Schibbye beskæftiger sig med individet og den personlige udvikling, der altid foregår i det relationelle felt. Det bliver derfor relevant at inddrage hendes perspektiver, når vi forsøger at forstå asylansøgernes perspektiv på eget liv.

I sin forståelse af selvet og personlig udvikling trækker Anne- Lise Løvlie på flere forskellige kilder; men alle af den samme 'rod' i det eksistentielle perspektiv. *“Centralt i eksistentialismen står det faktum at mennesket er til. Vi må nødvendigvis være til inden vi kan blive det specielle selv vi skal blive. Hvem vi er, kommer således “efter” det faktum at vi først og fremmest er i verden”* (Schibbye 2007:24)

Med reference til Heidegger, der taler om “das Man”, relaterer hun det til det upersonlige, når man taler om ‘man’. Der bliver således mere tale om “essens” end “eksistens”. Når vi flygter fra vores eget indre selv, kan det iflg. eksistentialisterne ses som udtryk for angsten for “friheden” og “det gode”. Yalom taler om fire eksistentielle grundvilkår for alle mennesker: døden, friheden, isolationen og meningsløsheden (Yalom, 2005). Hvorledes man er i stand til at forholde sig disse vilkår, vil påvirke ens personlighedsudvikling og dermed relation til andre og omverdenen generelt.

At eksistensen har forrang for essensen betyder, at mennesket får muligheden for at være autentisk og selvrefleksiv. Eksistensen muliggør endvidere eksistentiel frihed, dvs. at jeg har friheden til at vælge, hvem jeg er og samtidigt er ansvarlig for dette valg. At vi først og fremmest eksisterer, giver os også muligheden for at få et forhold til essensen.

Schibbye referer til Heidegger, når hun taler om sproget. *Ordene må være nær værens siden, dvs. nært knyttet til oplevelse.* (Schibbye:29). Det er muligt, siger Heidegger, fordi mennesket er

sprogligt. Når vi ikke ser os selv og den anden som sammenhængende i proces og dermed skabende hinandens forudsætninger, kan vi begå epistemologiske fejl.

6.3 Subjekt subjekt relation, det intersubjektive perspektiv

Subjekt objekt relationen fokuserer på problemet, medens et subjekt subjekt position retter sig mod oplevelsen. Vi kan ikke forstå individet uafhængigt af de relationer, han/hun indgår i og er en del af. Man må som fagperson - og medmenneske hele tiden være opmærksom på de forudsætninger, man skaber for den andens oplevelse og handlinger. Intersubjektiv deling eller intersubjektivitet er centralt i en dialektisk relationsforståelse. Antagelsen er, at selvudvikling fremmes ved at affekter og oplevelser deles (Schibbye, 2005). Med Heideggers ord kan det at være i verden ikke adskilles fra det at være med den anden; der bliver således tale om at være nær sig selv og den anden som vilkår.

Både eksistentialister og dialektikere betragter virkeligheden som kontinuerlig og sammenhængende (jf. også Bateson). Mennesket og dets verden er ikke opdelt. I forlængelse heraf siger det dialektiske princip at de dele vi skaber, varierer sammen, forudsætter hinanden, henviser til hinanden og må forstås i forhold til hinanden. (Schibbye, 2005:38)

6.3.1. At blive til i den andens bevidsthed

Det eksistentielle og dialektiske bliver forbundne ved, at en persons bevidsthed bliver til via mødet med den andens bevidsthed. At udvikle sin egen bevidsthed er at genkende sig selv i den anden og tage sig selv tilbage som forandret, med andre ord en dialektisk proces. Schibbye understreger, at der ikke er tale om en påvirkning, men en affektiv oplevelse af at blive "opfanget" i den anden, inden for den anden. Vi bliver et selv i forhold til andres selv.

6.4 Resiliensforskning

Hvorfor beskæftige sig med resiliens ift. vores forskningsspørgsmål? Fordi der opstår forskelle mellem og i mennesker afhængig af social og kulturel arv, uddannelsesmæssig baggrund, personlige konstitueringer og lokale kontekst horisonter. Nogle trives tilsyneladende bedre end andre med at være i en kompleks verden og er med til at sætte dagsordener for udvikling og styring, medens andre oplever sig hægtet af og kørt over af ting, de enten ikke forstår eller blot ikke kan se meningen i (Tønnesvang, 2015). I vores empiriske materiale vil vi derfor have fokus på, hvordan asylansørgernes har øje for hverdagens muligheder eller begrænsninger.

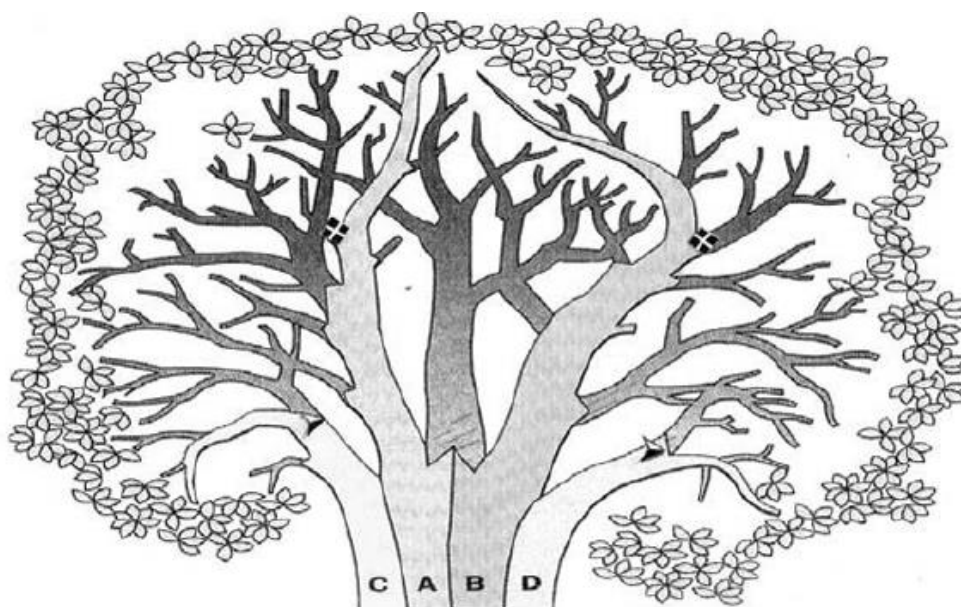
Dion Sommer gør rede for, hvordan synet på resiliens har ændret sig fra 1990'erne, hvor man talte om robusthed til i dag at være påvirket af international forsknings 4. bølge, der forstår resiliens som dynamisk og ikke mindst relativ samt skiftende gennem livsforløbets ændrede vilkår (Sommer 2011). Indenfor den nyere resiliens- forskning taler man om vendepunktsoplevelser, der både kan være af positiv og negativ karakter. Det er oplevelser, der har det til fælles, at de kan få afgørende betydning for individets videre udvikling.

Sommer beskriver resiliens som et paraplybegreb, der indbefatter to adskilte underordnede dimensioner: signifikant risiko og positiv adaptation (ibid.). Vedrørende risiko gradueres dette til lille, mellem eller stor risiko. Lille risiko forstås som, at der kun er en enkelt faktor på spil ift. individet. Ved mellem risiko er der flere og ved høj risiko, er der mange forskellige faktorer involveret.

Forskning der dokumenterer forhøjede risiko-resultater, viser aldrig, at alle udvikler afvigelser. *Man må altså leve med, at der er tale om sandsynligheder eller chancer (odds) for at udvikle afvigelser.* (ibid.:378).

Positiv adaptation handler om, at individet er i stand til at tilpasse sig væsentlig bedre end forventet. Sommer opstiller i et skema eksempler på beskyttende faktorer. Han gør samtidigt opmærksom på, at skemaets struktur med at adskille de enkelte niveauer ikke afspejler virkeligheden, da de forskellige faktorer virker ind på hinanden. Ligeledes kan det problematiseres, at der startes på individniveau og ikke på det samfundsmæssige og kulturelle niveau.

Sommer taler om vendepunkter og udviklingsforgreninger. *Vendepunkt er et paraplybegreb, der betegner et kompliceret sammenfald af en kæde af hændelser, der løber sammen og bliver til et udviklingsmæssigt kursskifte.* (Ibid:384). Han bruger et træ og dets forgreninger til at vise mulighederne for forgreninger og vækst og gør opmærksom på, at jo tidligere man griber ind, desto lettere vil man kunne ændre en forgreningsproces, der har kurs mod afvigelsen.

❖ = Positivt vendepunkt
➤ = Negativt vendepunkt

Figur: Et livstræ: Udviklingens forgreninger samt eksempler på positive og negative vendepunkter (Sommer, 2010).

Stroufe taler om udviklingsstier i forhold til resiliens, og benævner dem:

- a. Kontinuerlig dårlig tilpasning, der kulminerer i sygdom,
- b. Kontinuerlig positiv tilpasning og god udvikling
- c. Vanskelig start efterfulgt af positiv forandring
- d. God udvikling efterfulgt af negativ ændring i retning af sygdom

(Stroufe 97, her gengivet fra Skytte Jacobsen 2017:236).

- **INDIVIDUELLE SUNDHEDS- OG STRESSSYSTEMER.**
Beskyttende faktorer: F.eks. normalt immunforsvar og HPA -funktion.
- **INFORMATIONSPROCESSERING OG PROBLEMLØSNINGSSYSTEMER.**
Beskyttende faktorer: F.eks. normal kognitiv udvikling; intelligens.
- **TILKNYTNINGSRELATIONER TIL FORÆLDRE, VENNER OG ANDRE.**
Beskyttende faktorer: F.eks. sikker tilknytning; forbindelse til kompetente og omsorgsgivende voksne; mentorer; social støtte.
- **SELV-REGULATION, SELVRETTETHED, IMPULS-DÆMPENDE SYSTEMER.**
Beskyttende faktorer: F.eks. imødekommende personlighed; blidt temperament; samvittighedsfuldhed; ikke-neurotisk; høj stresstærskel.
- **MESTRINGS-OG BELØNNINGSSYSTEMER.**
Beskyttende faktorer: F.eks. selvstyring; at opleve kontrol; positivt livssyn; præstationsmotivation.
- **FAMILIE-SYSTEMER.**
Beskyttende faktorer: F.eks. nære relationer til forældre; demokratisk opdragelsesstil; forældrestøtte til uddannelse; forældre der superviserer; småbørn: trøste-rutiner; gode faste samværsvaner.
- **JÆVNALDRENDE-SYSTEMER.**
Beskyttende faktorer: F.eks. venskaber; romantisk tilknytning til prosocial partner; velregulerede kammerater, positive netværk med jævnaldrende.
- **SKOLE-SYSTEMER.**
Beskyttende faktorer: F.eks. muligheder for læring, mestring og relationer til prosociale voksne/lærer og klassekammerater; demokratisk og inddragende skole- og lærerstil; positivt skole-klima; tilknytning til skolen.
- **VÆRDI-OG RELIGIØSE SYSTEMER, PRAKTISERING OG STØTTE.**
Beskyttende faktorer: F.eks. livet opleves meningsfyldt; tilknytning til åndelige figurer; bøn eller meditation; støtte fra religiøs menighed; religiøse ritualer.
- **SAMFUNDS-OG KULTURELLE SYSTEMER.**
*Beskyttende faktorer: F.eks. muligheder for mestring og relationer til voksne og kammerater i nærmiljøet (f.eks. gennem sports- og fritidsaktiviteter); nærmiljø, der *fungere* og ikke er i opløsning; kulturelle rutiner sammen med andre; samfundsideologi- og værdisystemer, der ikke udskiller minoriteter men inddrager dem.*

7. Analyse og resultater

7.1 kategoriseringer

På baggrund af vores interviews med asylansøgere på asylcentre, ledelse, kulturkonsulent og netværksmedarbejdere har vi fundet følgende fire kategoriseringer:

- Mestring og mening
- Netværksmedarbejders forståelse af professionel rolle/relation til asylansøgere
- Gamle og nye køns- og familieroller/-strukturer på Asylcenter
- Stress og fysiske rammer på Asylcenter

Disse fire kategorier bliver behandlet i dette analyseafsnit med særlig fokus på, hvilken betydning de hver især har for asylansøgernes oplevelse af- og mulighed for at skabe mening i deres hverdag på Asylcenter.

7.2 Mestring og mening.

Et tema, der viser sig at være gennemgående for de asylansøgere, vi interviewer, er deres evne eller mangel på samme til at håndtere de vilkår, de er underlagt. Vilkår som en generel lang ventetid på at få afgjort sin asylansøgning fra 2 mdr. til over to år (www.refugees.dk). Den usikkerhed, som det naturligt medfører, viser interviewene, at de har forskellige mestningsstrategier til at takle i et spekter fra apati, modløshed og defensive strategier. Til at der i den anden ende af spektret ses handlekompetence, mod og vilje til at forholde sig til de givne muligheder.

Afmagten kan blandt andet aflæses ud fra dette svar fra en mandlig asylansøger på spørgsmålet om "hvad er du mest engageret i her?" (på asylcenteret): *I don't know*; efterfølgende spørger interviewer til tidligere kompetencer, om han kan bruge nogle af dem på centeret. Svaret er: *Maybe about computers. I: Ok you say maybe? IP: If it's possible*. Da interviewer spørger yderligere ind til de aktiviteter, der er på centeret, og om vedkommende deltager i dem, er svaret *nej*. Det kan han ikke, da han skal passe familiens datter på to år. Hustruen skal deltage i skoleundervisning to dage om ugen og de dage, skal manden passe datteren. Han mener derfor ikke, at han kan deltage i aktiviteter. Da han bliver spurgt om mulighederne for at deltage i aktiviteter om torsdagen, hvor der ingen skolegang er, afviser han dette delvist: *If it is possible I can do it. But I don't know*.

Hvis ens selvforståelse som mand og forsørger for familien opleves som truet, kan det jf. Schibbye være en måde at beskytte sin personlighed på, at gå i defensiven. Ovennævnte asylansøger er vant til at være den, der forsørger familien i hjemlandet - både via sin sociale status og indkomstforhold. At der rent faktisk er muligheder for at deltage i aktiviteter på centeret, har han ikke gjort noget aktivt for at undersøge. At der ligeledes findes et beboerråd, som har ansvar og indflydelse på hverdagen på asylcenteret, lader det heller ikke til, at han er bekendt med. Det manglende initiativ kan tillægges flere betydninger i den psykosociale nye positionering, der kan relateres til Honneths *sociale sfære*, hvor krænkelserformen handler om evaluativ degradering af den selvvirkeliggørelse, som optimalt skal finde sted i denne sfære. (Nørgaard, 2005).

Endelig er der også den mulighed, at asylansøgerens relative korte tid på centeret gør, at han endnu ikke har fået sat sig ind i de muligheder, der er. Asylansøgeren fortæller, at han har været på asyl-

centret i 3 eller 4 uger. Usikkerheden, omkring hvor længe han har opholdt sig på stedet, kan man tillægge manglende ressourcer til at orientere sig. I et interaktionistisk perspektiv fralægger asylansøgeren sig muligheden for intersubjektiv deling, da han ikke indgår i relationer med andre uden for hans familiære sfære. En hypotese kunne være, at asylansøgeren oplever sig ramt på det eksistentielle grundvilkår, der retter sig mod friheden; i dette tilfælde den relative frihed til at kunne ændre på sin familiære rolle og status.

I Sommers udlægning af resiliens beskriver han beskyttelsesfaktorer, som bl.a. mestrings og belønningssystemer: *Beskyttende faktorer: F.eks. selvstyring; at opleve kontrol; positivt livssyn; præstationsmotivation* (Sommer 2011). Ud fra uddragene af interviewet med ovennævnte asylansøger, ser det ud til, at hans beskyttelsesfaktorer indenfor dette område er ikke-eksisterende eller mangelfulde. Ikke-eksisterende fordi han udtrykker oplevelsen af ikke at have kontrol og dermed selvstyring og mangelfulde, fordi han udtrykker et ønske om at deltage i aktiviteter: *If possible.*

I forhold til at være flere mennesker sammen der deler de samme vilkår, viser der sig en afsmittende effekt. En tolk referer en kvindelig asylansøger i interviewet:

Hun siger, at man er under pres her, fordi man tænker på fremtiden. Hvad vil der ske med hendes fremtid ikke? Det er det, og man er også træt og man er stresset, og der er andre beboere, der har det på samme måde, og det påvirker en.

Samme kvinde siger senere under interviewet, da tolken er gået, og interviewet finder sted på engelsk. *I'm not afraid of anything because I experienced so many difficulties in my home country, also the way we came her was too difficult. We had so many difficulties it was possible for us not to arrive here because maybe we could have died at the border*

Jævnfør Sommer kan der for denne kvinde været tale om en vendepunktsoplevelse måske flere i forbindelse med selve flugten *We are not afraid of anything, anything.* Men at hun umiddelbart kan håndtere angst og frygt, er imidlertid ikke det samme som, at hun ikke bliver påvirket af stressfaktoren ift. usikkerheden om, asylansøgningen bliver imødekommet eller ej. Kvinden er mor og beskriver denne situation:

I should take care of my baby and practice and also school is canceled for me. Yes. before I went to school two days a week, and I also had one day for practice, but I don't know the hours four or five hours I think in the clinic here I was a translator. Now I don't have school and practice because my children are too small. Just one day I take my child and go to the room for children under three. My child doesn't understand anything, but I go there because of myself.

I forhold til resiliens ser det ud til, at kvinden benytter en mestringsstrategi som evnen til selvstyring og præstationsmotivation. Hun har således arbejdet som tolk på sundhedsklinikken og tager selv initiativ til at gå med barnet til legestue. I Schibbyes forståelse af det dialektiske har kvinden været i stand til at se sig selv udefra og på baggrund af dette udviklet selvrefleksivitet således, at hun kan ændre handle- mønster fra defensivt til offensivt.

Det sociale tillægges også stor betydning for en anden kvindelig asylansøger, som svarer følgende på spørgsmålet vedrørende sociale arrangementer: *Ja altså vi deltager og der er jo andre, der er mange andre også deltager. Det var et program med musik og madlavning fra forskellige lande. det deltog vi i, det var rigtig godt. Og kirken var så min kone og min datter, og der er også andre mennesker jo. Ja.*

7.2.1 Mening i sociale kontekster.

En asylansøger svarer på spørgsmålet om, hvad den bedste oplevelse har været ift. kontakt:

Actually there is no special experience, because, oh yeah. I remember that, once we had the food festival. And we had to go out with them (asyl medarbejderne) to near city, Løgstør. It was a very nice experience, because I thought we were like a family, you know. We were talking and everyone was helping, and they were helping us by carrying the food and we carried everything together. so it was really my best experience with the staff. And we had a chance to talk a lot, so it was very nice.

Fællesskabsfølelsen og det at have fælles oplevelser tillægges således stor positiv værdi. Honneth fremhæver flg. karakteristika fra den sociale sfære:

Det er igennem fællesskabet, at subjektet i samhørighed med andre dels indgår i et fællesskab, hvori det kan genkende sig selv, dels bliver anerkendt for sin egen unikke partikularitet - som særegent individ. Det betyder at subjektet indgår i gruppens eller samfundets solidaritet, og at subjektet herved også er en positiv bidrager til gruppens, fællesskabets eller samfundets hele (Honneth, 2006:16).

En anden kvindelig asylansøger, der har tilbragt over 3 år på asylcenteret, refererer ligeledes til det at få og have betydning for andre. Kvinden deltager aktivt i beboer- rådet: *You know we have counsel meetings we help the staff to communicate with the refugees.* Hun fortæller videre om, hvad de (nogle asylansøgere) laver, og hvilke roller de indtager i bl.a. fordeling af madvarer fra frivillige i Aalborg, der ugentlig kommer til centeret.

I: Are you one of the people who is distributing the food? So every person here gets a little bit of the food?

IP: Yeh, we are the food team. We have a food team.

I: You are a part of the food team?

IP: Yeh. There are 6 persons on the food team. There's me, there's a guy who came after me, Ali. He is also the telephone guy here. And 4 more. It is a hard work, but we like to do this work.

Senere siger samme kvinde: *I am very glad to do this job. Because first of all we help people. Second we can keep some money and buy some toys for the children and some clothes for them.* Fællesskabet og det at kunne få og have betydning for andre gør sig gældende.

I forståelsen, i den umiddelbare respons, i den følelsesmæssige matchning ligger bekræftelsen iflg. Schibbye. Man må antage, at det at modtage madvarer, når ens egne ressourcer og økonomiske

midler er knappe, er et gode og vil blive modtaget som en gestus, og at der derfor vil være en umiddelbar respons af følelsesmæssig karakter.

Kvinden giver udtryk for et ønske om at kunne udvikle sig selv personligt *But I need, I know we need something to develop ourselves*. Kvindens ønske matcher det, der kontraktmæssigt er indgået mellem asylcenteret og Udlændingestyrelsen med henblik på at beboernes ressourcer og kompetencer styrkes og udnyttes optimalt. Som det fremgår, udtrykker kvinden eksplicit et ønske om at blive udfordret og udvikle sig personligt. Det er derfor rimeligt at antage, at dette ikke er optimalt p.t., selvom hun deltager i madudlevering og det demokratiske beboerråd, der er på centeret. De samfundsmæssige og kulturelle systemer, som Sommer betragter som beskyttende faktorer, er kvinden en aktiv deltager i.

Aron Antonovskys teori om salutogenese fremhæver sammenhængen mellem begreberne begribelighed, håndterbarhed og meningsfuldhed. Mennesker der er i stand til at registrere stressorer og til at bedømme samme, hvorvidt de er truende, positive, ufarlige eller lign. vil generelt opleve færre stressorer. De vil ligeledes være bedre til at håndtere de følelsesmæssige belastninger, som stressorer fremkalder, og endelig er de bedre til at finde løsninger på problemer, da de kan se sammenhæng. *Det der karakteriserer mennesker med en stærk følelse af sammenhæng, er netop, at de vælger præcis den mestringsstrategi, som er bedst egnet til og bedst afpasset efter netop den stressor, som vedkommende er stillet overfor.* (K. Jensen og T.J. Johnsen:91).

Den aktive kvindelige asylansøger, der er nævnt ovenfor, synes at matche denne beskrivelse. En mandlig asylansøger bruger begrebet lidenskab, da han bliver spurgt om, hvad han er god til. *Jeg har altid, alt det jeg har lavet, jeg har altid lavet det med glæde, jeg har ikke, jeg foretager mig ikke noget, hvis jeg ikke havde lidenskab for, så jeg har nydt alt det, jeg har lavet...* Da han bliver spurgt til, hvad han kan gøre på asylcenteret, der kan give ham den omtalte lidenskab, svarer han:

Altså her ligger skolen jo, det er det, vi tager seriøst, når du siger lidenskab, så gør vi det fordi, vi vil lære sproget. Ellers er det nogle arrangementer, fordi vi var sammen til Ålborg, hvor det var rigtig godt. Så der er ikke så meget andet, end de der arrangementer og skole endnu. Altså! det er dejligt, det med skolen, fordi vi vil lære sproget og det bruger jeg meget tid med glæde og lære sproget hurtigt så muligt.

Oplevelsen af sammenhæng og mening synes at afspejle en høj grad af motivation. Sammenhæng og mening kan være at det giver mening at ville lære dansk, når man er i Danmark, og sammenhængen kan være udtryk for samme.

Antonovsky definerer følelsen af sammenhæng således:

Følelsen af sammenhæng er en global holdning som udtrykker, i hvilken udstrækning man har en omfattende og varig - men samtidig dynamisk - følelse af tillid til at de stimuli, som man får fra den indre og ydre verden gennem livet, er strukturerede, forudsigbare og begribelige, at de ressourcer, som er nødvendige, for at man skal kunne møde de krav, som disse stimuli stiller til én, er tilgængelige, og at disse krav er udfordringer, som det er værd at investere og engagere sig i (Ibid:88).

Analysen på mestring og mening viser dels, at det er meget individuelt, om man er i stand til at mestre stressfaktoren ift. det tidsubestemte i hverdagen på asylcenteret, og om man er i stand til at finde mening og dermed handle som aktør i eget liv. Da det individuelle må ses i lyset af den sociale kontekst, der viser sig at have en tydelig markering af en afsmittende effekt positiv såvel som negativ, vil vi supplere analyse- resultaterne med netværksmedarbejdernes oplevelse af samme faktorer.

7.3 Netværksmedarbejdernes forståelse af deres professionelle rolle og relation til asylansøgerne.

Netværksmedarbejderne fortæller i interviewet, at de obligatoriske arbejdsopgaver af administrativ karakter fylder meget (VUA). Arbejdet består i at tjekke op på, om asylansøgerne har fulgt deres skole og praktik; har de ikke det, skal der trækkes i deres ydelser. Arbejdet udføres på kontoret uden kontakt til asylansøgerne. Kontakten til asylansøgerne kan ske efterfølgende på flg. måde:

KIP: Men så får jeg måske en opringning fra skolen, som jeg har fået her i dag, som siger: Du ved, jeg har lige den og den, jeg ved godt, at han har været på børnecenter og er kommet tilbage, og vi har faktisk også set hans søster, siden han er kommet tilbage, ved I noget om det? Og så fordi jeg er ny, som jeg nu er, så kender jeg ikke beboerne så godt. Men det kunne jeg måske godt have gjort og sagt: Nej det ved jeg faktisk ikke lige, hvad det er, men det kan jeg godt lige følge op på. Så kunne jeg gå en tur ned og svinge forbi og banke på og sige: Hvad så? Sker der noget her, hvordan har I det, har I det godt? Jeg vil ikke starte med at sige: Hvorfor har du ikke været i skole?

Arbejdet er præget af det uforudsigelige med f.eks. en opringning fra skolen, men også en opfølgende på praksis, hvor man kigger efter/følger op og faglig refleksion over kommunikationen. Netværksmedarbejderne oplever, at deres kerneopgave er: *MIP: Det er at sørge for, at de har det liv, de har. Det er jo at formidle kontakten fra myndighederne til dem. Det er kerneopgaven. De har stadigvæk den der, de kan tage vare på eget liv.*

Den kvindelige kollega supplerer: *Og sørge for at de kan tage vare på eget liv. Har de nu nogle problemer, så er det vores opgave at hjælpe dem så vidt muligt. Som eksempel på hvad denne hjælp kan bestå i nævnes underretning, så børnefamilier kan få hjælp, eller at medarbejderen tager over og støtter familien.*

Da netværksmedarbejderne bliver spurgt om henholdsvis det bedste og værste ved deres arbejde, er svaret:

MIP: Jamen det er jo, når Mohammed Ali kommer ind i receptionen med en stor konvolut. den er lidt tykkerer end andre, det ved vi godt, når de får ophold. Og står og overrækker, de ved jo ikke hvad det er. Han åbner, og vi skal læse for ham, fordi det står på dansk, og der står: Du skal flytte til Frederiksberg kommune: Det er så at se ham få det smil, og han griber dig med det samme og du får knus. Det er det bedste. Det værste er selvmord. Skal ud at finde en.

I: Det oplever I?

MIP: *Både fra børn og voksne. Og så har du andre beboere, der kommer løbende og siger: Han hænger altså, og jeg tror du skal... Det er det værste. Men gudskelov så oplever vi det ikke så tit.*

Et vilkår ved arbejdet er af mere eksistentiel karakter og samtidig den smittende glæde, når der bliver givet asyl. Meningsfuldhed kan for netværksmedarbejderen aflæses ud fra det behov, asylansøgerne har for dem både på et praktisk niveau og et mere socialpædagogisk medmenneskeligt. Honneths forståelse af den sociale sfære karakteristika gør sig gældende: *Solidariteten skal både være fornufts-baseret og emotionel for at fungere som regulerende i mellem menneskelige relationer og som et følelsesmæssigt bånd af identifikation og samhørighed (Honneth 2006, s.17)*

7.4 Gamle og nye køns- og familieroller/-struktur på Asylcenter

Når vi lytter til asylansøgernes historier om hverdagen på asylcentrene, har de næsten alle det tilfælles, at de traditionelle kønsroller fra hjemlandet og de nye køns- og familieroller/-strukturer på grund af kulturforandringsprocesser har stor betydning for især kvindernes oplevelse af meningsfuldhed eller meningsløshed i hverdagen. UNHCR konkluderer i 2007 (rapport): *Internationally, a high number of refugees are in need of help as a consequence of post-traumatic stress or acculturation problems*” (Renner & Salem, 2009: 99).

Denne forskel mellem kønnene er også tydelig i vores interview, når kvinderne fortæller os, at deres hverdagsliv på asylcentrene er præget af stress og samme trummerum hver dag; det vil sige, de står op, laver mad, passer børn, laver mad og går i seng. Flere af kvinderne oplever desuden, at der er få eller ingen aktiviteter for kvinderne på på asylcenteret i modsætning til mændene, som en ung kvindelig asylansøger fortæller:

IP: *Hun passer på børn og laver mad, og det er det, hun gør. Det er det husmødre gør.. /Det gør de bare. Altså laver mad og passer på børnene og sådan noget. Ikke andet.*

I: *.../kan hun uddybe det lidt...*

IP: *Hun siger, at man er under pres her, fordi man tænker på fremtiden. Hvad vil der ske med hendes fremtid, ikke! Det er det, og man er også træt, og man er stresset, og der er andre beboere, der har det på samme måde, og det påvirker en*

I: *.../ Selvom hun selvfølgelig oplever det her pres og stress, og den her uafklarethed, er der nogle aktiviteter eller et eller andet heroppe, der giver en vis ro eller meningsfuldhed?*

IP: *Hun siger, at der er nogle aktiviteter, men der foregår lidt det samme som i Afghanistan eller Iran. Forstået på den måde, at kvinderne holder sig hjemme det meste af tiden, og det er mændene der er ude og aktivere sig og til underholdning og sådan noget”.*

En kvinde på 28 fortæller ligeledes om en hverdag præget af gentagelser og ingen eller få aktiviteter for kvinderne på asylcenteret i modsætning til mændene:

It is a bit like repeating the same thing over and over and over, you know. When I first came here, they gave me the kitchen... and they introduced me to my rooms and my roommates. And after that they gave you your financial aid, my pocket money. And I have to go to school and learn some Danish and I have a practic in translating also. So I am just doing the same things over and over. That's it. And waiting.

Og hun fortsætter lidt længere inde i interviewet på spørgsmålet om aktiviteter:

Actually the gym is open only for men, it is open once a week for women. Which is unfair. Somehow the boys get the chance to do a lot of gym as sport activity. So I told you before, there's not a lot of activities you can do.

Som det fremgår, oplever kvinderne ikke, at de i samme grad som mændene har mulighed for at deltage i socialt samvær og dermed bryde den daglige ensformighed på Asylcenteret. Det påvirker deres humør og trivsel i en hverdag præget af stress og ventetid i forhold til at blive godkendt eller få afslag på asyl. I vores interview af netværksmedarbejderne fortæller de, at de er meget opmærksomme på asylansøgnernes ve og vel, som en af dem siger: *Kommer en beboer til os, så skal vi enten have tid til at stå herude og snakke og drikke kaffe eller ryge, eller hvad det nu er; fordi det er lige så vigtigt for dem. Mange gange at de bare kommer af med noget.*

Rener og Salem konkluderer i deres undersøgelse, at kvindelige asylansøgere sammenlignet med mændene har flere somatiske symptomer, følelsesmæssige udbrud etc. Kvindernes strategier i hverdagen på asylcentre i Østrig i forhold til PST og kulturforandringsprocessen er, at de typisk koncentrerer sig om deres børn og forskellige indendørs aktiviteter, mens mændene foretrækker at kigge efter arbejde og socialt samvær på asylcentrene. De peger afslutningsvis på at fremtidige: *Social psychiatric interventions should take gender-specific requirements for such interventions taking clinical symptoms as well as coping strategies into account (ibid.).*

Men i en typisk hverdag på Asylcenter Vesthimmerland handler det om, som både ledelse og netværksmedarbejdere fortæller, at det som asylansøgerne kan selv, både have indflydelse på og udføre, det skal de have indflydelse på og udføre. Det er udgangspunktet i forhold til driften og det daglige arbejde på asylcenteret. Man betragter jævnfør asylcenterets værdier (respektfuld, tillidskabende og meningskabende) asylansøgerne som:

.../ voksne, helt normale velfungerende mennesker i en særlig livssituation. Og den skal man jo selvfølgelig tage højde for. Og derfor er der jo også de her rammer omkring, at det skal være forudsigeligt osv. Men alt hvad de kan råde og bestemme over i eget liv, det er deres eget ansvar

Lederen fortæller:

Der er ingen tvivl om, at de kvindelige asylansøgere, vi taler med, værdsætter beboerdemokratiet på Asylcentret (fx beboerrådet) og de danske værdier, såsom frihed og lighed. Men samtidig møder de en kultur på Asylcentret, som på mange måder er meget forskellig fra deres egen. Mødet med Danmark er et møde med nye kulturelle koder, et nyt sprog i fremmede omgivelser og en fundamentalt ændret livssituation. Ventetiden på Asylcenter og tilpasningen til et nyt land er i sig selv stressende for alle asylsøgere; når kvinderne så oveni føler sig socialt isoleret i dagligdagen, så kan det forværre deres somatiske symptomer.

Det vil sige, selvom kvinderne naturligvis selv har et ansvar for at opsøge hjælp, så oplever vi i samtalerne med dem, at de også har brug for flere forebyggelsesindsatser fra asylcenterets side i

forhold til f.eks. flere aktiviteter for kvinder. Det vil skabe en større meningsfuldhed i hverdagen og reducere stressbelastningen, som følgende interview med tre kvindelige asylansøgere bevidner:

IP: Actually I can say that I am busy.../But some few families they feel very bored here. They are really sad and they are really bored. They want as soon as possible to go on from here to somewhere else.

I: Why is it boring? You have activity center. I am just curious because I don't know the center.

IP: I think I talk about the female. The women, I don't know about the men.../For female, the activity house is only open once a week. On Sunday. So on Sunday, when the gym was open, I talked with the women here, and I said they could go and use the gym. They said: ones a week is not enough for us. Because we want to use it 2 or 3 times a week. So 2 or 3 times a week it is impossible, because there's a lot of Arabic people and they cannot stay in the same room women and men. So that is why they want to go there without men, but the men they use it 4 or 5 days a week.

Den kvindelige asylansøger bor på fjerde år på asylcentret. Vi kan både se og høre i vores interview, at hun er en ressourcestærk kvinde, der ud over de hjemlige opgaver også er medlem af beboerrådet, er frivillig i et Food Market osv. Det er i kraft af hendes store berøringsflade med især kvindelige asylansøgere, at hun fortæller, at en del kvinder keder sig og har brug for flere aktiviteter på centret.

En anden kvindelig asylansøger fortæller, hvordan kontinuerlig dårlig tilpasning og langvarig asylophold kulminerer i sygdom og depressioner, som både er til fare for de berørte selv og andre asylansøgere, der bor på Asylcenteret:

I guess, some people here have been waiting for a long time, you know. For like two years, and they have a hopeless situation. And some of these people get depressed in a very severe way or somehow dangerous. So I was thinking about getting the chance to see some kind of psychologist or something like that. Or maybe just once a month, someone comes and talk to the people, who are really in need. Talk to someone and they give you advices about your situation. Not about your asylum case but about your psychology, mentally and emotionally. To have this kind of support.

Endelig fortæller den sidste kvindelige asylansøger, som i en periode har arbejdet som tolk på klinikken på asylcenter:

.../ they (the women) said to me "we want a space for playing and maybe dancing". They like to be happy because all of us are different here.../They say it to me and I say it to the "jobcenter" (asylcenter) but they said to me that we can't do it. We can't separate women and men. I said that maybe it is one step to come women to society like that. I think first they should begin with this.../but they said we can't do it. It's a rule and we can't separate. You should come and play, but I say that we can't do it because the men of Muslim people don't like the women playing. Maybe the other look at them.

Øyvind Dahl beskriver i *Møter mellom mennesker*, at når for eksempel netværks- medarbejdere bl.a. møder kvindelige asylansøgere fra andre lande, så handler det om at bestrebe sig på at forstå, at ens egne normer afspejler en særlig historisk og kulturel position frem for en universel: *Å forstå en*

annen persons utsagn (tekst, melding) betyr å orienterer seg etter utsagnet og finne ut hvor det hører hjemme i en egen fortolknings skjemaer eller kontekstuelle rammer (Dahl. 2015:273).

I forlængelse af det sidste citat betyder denne forståelse, at netværksmedarbejderen bidrager til en legitimering af magt og af hierarkier mellem dansk kultur og andre kulturer, hvor dansk kultur måske opfattes som mere rigtig end de kulturer, hvor de kvindelige asylansøgere kommer fra. Det kan, som kvinderne også fortæller, opleves som en underbetoning af den underliggende religiøse reference (religiøse argumenter), som ligger under de konkrete hændelser mellem mændene og kvinderne i aktivitetshusets motionsrum, og en uheldig underbetoning af kvindernes behov og mulighed for at bryde deres daglige monotoni og stress med større socialt samvær i aktivitetshuset.

I forhold til kvindernes traumatiske fortid, somatiske symptomer er en vigtig pointe i UNHCR's *Policy on Refugee Women* netop, at asylcentre hjælper de kvindelige asylansøgere med at udvikle strategier til at passe ind i det nye samfund på asylcenteret. Det kunne være særlige, specifikke tilbud for dem, som udvikler deres selvstændighed, som gør dem i stand til at klare hverdagen både på asylcenteret og senere i det danske samfund, såfremt de får asyl.

<http://www.unhcr.org/3ba6186810>).

At behandle kvindelige asylansøgere som en separat gruppe på Asylcenter, kan dog som Freedman peger på i *Mainstreaming gender in refugee protection* (Freedman, 2010) stride mod Asylcentres demokratiske principper og værdigrundlag. Men det kan være nødvendigt, såfremt asylcentre ønsker at imødekomme dels UNHCR's "køns- og kulturfølsomhed" og dels kvindelige asylansøgers udtrykte ønsker og behov i interviewene.

Sidst men ikke mindst viser flere undersøgelser (UNHCR, Amnesty Internationals Danske Lægegruppe, 2008; Munk-Andersen m.fl., 2007), at der er en klar sammenhæng mellem opholdstiden i asylcentre og forekomsten af psykisk sygdomme. Med andre ord bliver risikoen større for at udvikle en depression, PTSD m.m. jo længere tid man opholder sig i et asylcenter. Det bliver derfor vigtigt, at bl.a. netværksmedarbejdere kan tage køns- og kulturfølsomhed i deres daglige arbejde og i aktivitetstilbuddene på asylcentre overfor for eksempel de kvindelige asylansøgere. Udviklingskonsulenten på tværs af asylcentre fortæller i interview, at det samme gælder for de unge uledsagede mænd.

7.4.1 Spirende orientering nye kønsroller og en kulturforandringsproces

Trods ovenstående fortællinger om køns- og kulturspecifikke problemer i dagligdagen på Asylcenteret fylder meget i vores samtaler med kvinderne, så kommer en spirende orientering mod det danske samfund (fx rettedhed mod kulturelle værdier som kønsroller) og et ønske om at blive i Danmark også frem i vores interview med både de kvindelige og de mandlige asylansøgere, som det fremgår af følgende fund fra interview med en yngre kvinde og en mand.

Den unge kvinde fortæller:

"You know what? I've seen so many cases here in the camp. Lot of women are able to say no for their husbands. Once as they get to the camp, in your room or something like that, so somehow it

gave them the strength, you know. Being here and feeling that they have their own freedom. And this country really value the women, the women's rights. I've seen so many cases, the divorce even their husband. They were beating them or something like that and they say: no, you cannot do that anymore. So they can make up their decisions, and do the self determination”.

En mandlig asylansøger, som har boet på Asylcenter i flere år, oplever også, at samværet med danskere har bidraget til personlig kompetenceudvikling, som det fremgår af følgende citat:

When I was in XX (hjemlandet) I am getting so angry. When I come to Europe I never get angry. When I come I think the Danish people are very... Before I have been practicing arts, when I have to wave to the bus that is coming, but suddenly the people are very calm and very cool. Because I see the people, I think when you get angry here it is not good. So you have to calm down.

Som det fremgår af citaterne, så oplever begge asylansøgere på egen krop eller gennem andre kvindelige asylansøgere, at kulturforandringsprocessen er i gang. Kvinder, der ikke er vokset op i ligestillede samfund og derfor har kortere eller ingen skolegang, mindre/ingen uddannelse osv., bliver mødt med de samme muligheder som deres mænd. Vi ser, at asylansøgere af begge køn er i fuld gang med at udvikle og bruge deres kompetencer og muligheder i hverdagen på Asylcenter på trods af de udfordringer, de møder.

Dette er i stor overensstemmelse med Asylcenter Himmerlands værdigrundlag og ledelsens ønske om at hjælpe asylansøgerne med at tilpasse sig det danske samfund og demokrati, som det fremgår af følgende udpluk fra samtalen med lederen:

Men alt hvad de kan råde og bestemme over i eget liv, det er deres eget ansvar. Både det der handler om rettigheder, men også om det der handler om deres pligter../Jeg kan måske give nogle mere konkrete eksempler. Vores beboerråd, hvor tanken jo er, at det skal være et demokratisk styret beboerråd, hvor alle har mulighed for at komme med indskud på, hvad de kunne tænke sig på centeret.

7.4.2 Sammenfatning

I forhold til hvilken betydning *gamle og nye køns- og familieroller på Asylcenter* har for asylansøgernes oplevelse af- og mulighed for at skabe mening i deres hverdag på asylcentrene, så peger vores samtaler med både mandlige og kvindelige asylansøgere på, at selvom de er voksne, helt normale velfungerende mennesker i en særlig livssituation, og udgangspunktet for asylansøgernes trivsel i hverdagen er, at de fastholdes i ansvaret for eget liv jf. Asylcenter værdigrundlag, så betyder behovet for bl.a. implementering af en større køns- og kulturfølsomhed på asylcentrene, at ledelse og netværksmedarbejderne må have en større opmærksomhed på dette og handle på ovenfor nævnte dilemmaer, som også fremgår af den internationale agenda:

Success in implementing gender mainstreaming is also dependent on factors within each institution. Moser and Moser (2005) identify five institutional features that condition the extent of gender mainstreaming, namely, internal responsibility (the importance of key individuals in promoting

mainstreaming), organizational culture, (male) resistance, mechanisms for accountability and gender training (Freedman, 2010).

7.5 Stress og fysiske rammer på Asylcenter

På refugees.dk står der, at asylcentre i Danmark er indrettet forskelligt, men generelt bor asylansøgerne under meget trange vilkår sammenlignet med de forhold, folk i Danmark bor under. Der står også, at: *Røde Kors har erkendt, at forholdene på asylcentre er så trange, at det er med til at stresser asylansøgerne, fordi de har dårlige muligheder for privatliv.../ (www.refugees.dk)*. Vores samtaler med flere asylansøgere peger på, at de trange boligforhold på asylcentre i høj grad påvirker trivsel og meningsfuldhed i hverdagen på Asylcenteret i en negativ retning.

I samtalen med en ung kvinde nævner hun flere gange, at deres små lejligheder er stressende og problematiske for hele familien af forskellige grunde:

I: *You told the translator that the place here is very small. Is it stressful for you? Was it one of the reasons why it could be stressful and depressing?*

IP: *Yea. I think so. In the office they don't think so. They just think that we have a space to live. But we need to go around, especially the children. We have two children and they should go around. Our room is too small – you can see. It's so boring especially in winter because we can't go outside, when the weather is so cold. When we go to shopping and come back and put them in house. We don't have any space.*

I: *Have you only got one room to sleep and eat and with television? Do you have one room in your apartment?*

IP: *We have one room – 12m². Also a little kitchen and a little toilet, but I think we should have two rooms, because sometimes our children can't sleep, and they are awake until 12 o'clock and like that. And also when she wants to play something. When she takes her toys in the room. We don't have space for anything.*

I samtalen angiver den unge kvinde også deres lille lejlighed som én af grundene til, at hendes ægteskabelige problemer forværres:

“Last year I had some problems with my husband. You know our room is too small and we are all the time together so some problems happens. Many thought we had problems together and I came to the office. After that I understand who is my contact person and also my contact person doesn't care like a habit. She doesn't care. She just says “think you are in your home country”. Crazy things she says to my. She was good when I see her and talked to her. She was good and good behavior but some of the things she says is crazy. “think you are in your home country”.

Den kvindelige asylansøger giver flere gange i samtalen udtryk for, at hun mistrives i asylcenteret pga. de manglende aktiviteter for kvinder, små boliger og manglende social adgang til det omgivende samfund. Oplevelsen med kontaktpersonen (som opfordrer hende til at opføre sig ud fra muslimers familieliv og kønsrollemønstre, som problemløsning), påvirker i høj grad hendes mistillid til kontaktpersonen, centeret og skaber dermed frustration i hendes hverdag på Asylcenter. Freedman konkluderer i hendes review:

If the interests of women fleeing persecution and seeking protection as refugees are truly to be guaranteed, then the voice of these women need to be heard. It is important to listen to the voices of.../women refugees in the trap of essentializing their experience and treating them as passive victims is to be avoided. Women do need protection and are vulnerable in some circumstances, but this should not be generalized to assume that they are all just 'vulnerable victims' (Freedman, 2010).

Det er vigtigt, at de kvindelige asylansøgere oplever at blive lyttet til og taget alvorlig, når de kommer med deres oplevede problemer i hverdagen på asylcentre, som den unge kvinde i samtalen.

I vores samtale med en mandlig asylansøger, der har boet på Asylcentret i få måneder, fylder små boligforhold også meget, da vi taler om svære ting i hverdagen på Asylcenteret:

Altså hvis jeg tænker på personalet.../ de er meget behjælpelige med alle de problemer man har og arrangerer så godt, som de kan, og prøver at passe på os og gøre tingene, mens vi venter på vores asylsag.../ Men problemet for de fleste af os det er f.eks. for min familie, det er vores værelser, fordi vi har ikke nok plads til med to børn, altså en stor og en lille barn. Men sådan er mulighederne nu og situationen er sådan som det er, og de gør jo deres bedste. Så det er ikke klage, det skal du ikke tage det som klage, men det kunne være bedre, hvis der var bedre plads mens man venter. Det er dejlige mennesker.

Senere i samtalen vender han igen tilbage til de små lejligheder, som han vil tænke tilbage på, når han engang forlader Asylcenteret:

Altså igen jeg vil ikke have, hvis det lyder som klage, men jeg vil huske den der svære tidspunkt, hvor vi har ikke plads i værelset og når vi skal gå rundt, så rammer vi hinanden, sådan nogle ting, det har vi ikke ønsket for børnene, men det er situationen, så sådan er det bare lige nu.

De begrænsede pladsforhold i asylcentret betyder, at flere asylansøgere, vi taler med, ser frem til at flytte ud af centeret. De trange boligforhold betyder også, at forældrene bor uden nogen særlig mulighed for privatliv, ligesom det betyder, at børnene i højere grad, end hvad der gælder for børn, der ikke lever på et asylcenter, følger tæt med i forældrenes liv. For forældre med store psykiske problemer erhvervet under krigen i hjemlandet eller som følge af lang ventetid på Asylcenter, er det utrolig belastende, at der konstant er lyd og uro omkring en og ingen rum, man kan trække sig tilbage i. Det resulterer i kriser og konflikter, som den unge kvinde fortæller ovenfor.

8. Svar på forskningsspørgsmål og prøvehandling

Ud fra vores analyse kan vi konkludere, at asylansøgerne forsøger at skabe mening i deres hverdagsliv ved at være aktive og deltage i formelle og uformelle samarbejdssituationer med såvel andre asylansøgere, netværksmedarbejdere og mennesker uden for asylcenteret. Vilkaerne for deltagelsen er kønsafhængig. Oplevelsen af mening og initiativet til at skabe er nært forbundne; hvis ens situation opleves som meningsløs, er det svært at mobilisere initiativ til at skabe og deltage i fællesskaber.

Omvendt ses det, at de asylansøgere, der er aktive og initiativrige, oplever mening og bliver således medskabere af eget meningsindhold.

Sammenfattende kan resultatet listes op på følgende måde:

Asylansøgere oplever og skaber mening i deres hverdagsliv, når de oplever at:

- Være værdifulde for andre
- Når de lykkes som forældre
- Kan omforme erfaringer til noget, der kan anvendes på asylcenteret

Asylansøgerne er udfordret på at opleve og skabe mening når:

- Deres hidtidige erfaringer ikke er adækvate i asylcenteret (og DK)
- Når deres selvbillede ikke længere kan bekræftes af omverden

8.1. Forslag til prøvehandling.

Med henblik på at foreslå prøvehandling, der kan afprøves i samarbejde med Asylcenter Vesthimmerland, lader vi os inspirere af resiliensforskningen med særligt fokus på vendepunkter. Dion Sommer opererer som tidligere nævnt med to forskellige typer af vendepunkter - negative og positive. Prøvehandlingerne er udvalgt med sigte på, at etablere forudsætninger for at fungere som positive vendepunkter for asylansøgerne således, at de på sigt bidrager til at styrke og vedligeholde de kompetencer og ressourcer, den enkelte asylansøger har eller udvikler.

Etablering af en ramme hvor asylansøgere sammen med netværksmedarbejderne løbende kan udvikle et innovativt design for køns- og kulturforandringsprocesser:

- For familier med børn
- For kvinder (de fora der allerede er etableret fungerer for mænd)
- Udvikle kompetencer indenfor interkulturel kommunikation
- Kontakt med danske venskabsfamilier
- Etablering af arenaer, hvor den uformelle samtale kan etableres mellem netværksmedarbejdere og asylansøgere sidstnævnte uanset køn.

Det er således målsætningen, at delprojektet kommer til at indfri de forventninger, der ligger implicit i Asylcenter Vesthimmerlands fælles værdigrundlag.

9. Litteraturliste

- Amnesty Internationals Danske Lægegruppe & Dansk Røde Kors (2008) *Asylansøgere i Danmark. En undersøgelse af nyankomne asylsøgers helbredstilstand og traumatiseringsgrad*. Amnesty International.
- Christensen E. (2006) *Uledsagede asylansøgerbørn*, SFI. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
- Dunkerley, D., Scourfield, J., Maegusuku-Hewett, T. & Smalley, N. (2005) *The Experiences of Frontline Staff Working with Children Seeking Asylum*. Social Policy & Administration, Vol 29, No. 6: 640-652
- Fenger-Grøndahl, M. (2008) *Asylcentre i Danmark*. iBureauet/Dagbladet Information. Opdateret af Nordentoft, A., september 2015
- Freedman, Jane (2010) Mainstreaming gender in refugee protection. *Cambridge Review of International Affairs*, nr. 23
- Hallas, P., Hansen, A.R., Stæhr, M.A., Munk-Andersen, E. & Jørgensen, H.L. (2007) *Length of stay in asylum centres and mental health in asylum seekers: a retrospective study from Denmark*. BMC Public Health, 7:288
- Honneth, A. (2001) *Behovet for anerkendelse*. Hans Reitzels Forlag.
- Ingemann, J. Holm (2013). *Videnskabsteori for økonomi, politik og forvaltning*. Samfundslitteratur
- Jacobsen, M. Hviid, Kristiansen, S. & Prieur, A. (red) (2002) *Liv, fortælling og tekst. Strejftog i kvalitativ sociologi*. Aalborg Universitetsforlag
- Kampmann, J., Lewenhaupt Vilholm, F., Thingstrup, S. Hvid & Pedersen, H. Bang (2017) *Rapport Asylpædagogik i Røde Kors*. RUC, UCC & Røde Kors
- Kristiansen S. & Krogstrup H.K. 1999 *Deltagende Observation Introduktion til en forskningsmetodik* Hans Reitzels Forlag
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2008) 2.udg. *Interview*. Hans Reitzels Forlag
- Løvlie Schibbye, A. L. (2007) *Relationer et dialektisk perspektiv*. Akademisk Forlag.
- Morville, A-L., Amris, K., Eklund, M., Danneskiold-Samsøe, B. & Erlandsson, L-K. (2014) *A Longitudinal Study of Changes in Asylum Seekers Ability Regarding Activities of Daily Living During Their Stay in the Asylum Center*. J. Immigrant Minority Health (2015) 17:852-859
- Nørgaard, B. (2005) Axel Honneth og en teori om anerkendelse. *Tidsskrift for Socialpædagogik nr.16*.
- Renner, W. & Salem, I. (2009) Post-traumatic stress in asylum seekers and refugees from Chechnya, Afghanistan, and West Africa: Gender differences in Symptomatology and coping. *International Journal of Social Psychiatry Nr. 55 (2)*
- Robinson K. (2014) Voice from the front line: Social Work with Refugees and Asylum Seekers in Australia and the UK. *British Journal of Social Work. 44*
- Sommer, D. (2011) Resiliensforskning-begreber-modeller. I: Berliner, P. m.fl. *Psyke & Logos*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Staub D. (1998) *Transitliv - Andre perspektiver på unge flygtninge*. Politisk Revy
- Suurmond, J., Seeleman, C., Rupp, I., Goosen, S. & Stronks, K. (2010) *Cultural competence among nurse practitioners working with asylum seekers*. Nurse Education Today 30:821-826
- Szczepanikova A. (2013) Between Control and Assistance: The Problem of European Accommodation Centres for Asylum Seekers. *International Migration nr. 51*

Thingstrup, S. Hvid, Kampmann, J., Vilholm, F. Lewenhaupt & Pedersen, H. Bang (2017) *Rapport Asylpædagogik i Røde Kors*.

Thisted, J. (2011) *Forskningsmetode i Praxis. Projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik*. Munksgaard Danmark

Tingstrup, S. Hvid; Agerup, L.C. & Sørensen, N. Øvre (2016) *Børn der flygter alene. Politisk og samfundsmæssig kontekst og forskningsmæssig perspektiver*. UCSJ Forlag

UNHCR's *Policy on Refugee Women*. Lokaliseret d. 9. februar 2018 på:
<http://www.unhcr.org/3ba6186810>

Vitus K. & Nielsen S.S. (2011) *Asylbørn i Danmark En barndom i undtagelsestilstand*. Hans Reitzels Forlag

Zahavi, Dan: Fænomenologi i: Humanistisk videnskabsteori. Collin, Finn og Køppe, Simo Redaktion. DR Multimedia. 2003:128-129